

Évközi 32. vasárnap

1Kir 17,10-16

Az Úr szava hatékony

Erre útra kelt és elment Careftába. Amikor a város kapujához ért, épp ott volt egy özvegyasszony, rőzsét szedegetett. Megszólította és azt mondta neki: „Hozz nekem egy kis vizet korsóban, hadd igyam!” Amikor elment hozni, utána szólt: „Hozz egy harapás kenyeret is!” Azt felelte: „Amint igaz, hogy a te Istened él: nincs sültve semmim, csak egy marék lisztem van a szakajtóban, meg egy kis olajam a korsóban. Épp azon vagyok, hogy rőzsét szedjek, aztán megyek és elkészítem magamnak és fiamnak. Megesszük, aztán meghalunk.” Illés azonban így válaszolt neki. „Ne félj! Menj, s tedd, amit mondtál; csak előbb csinálj belőle egy kis lángost, aztán hozd ki nekem; magadnak és fiadnak csak utána készíts. Mert azt mondja az Úr, Izrael Istene: A szakajtó ne ürüljön ki, a korsó ne apadjon el addig, amíg az Úr esőt nem hullat a földre.” Elment hát és úgy tett, amint Illés mondta. S volt mit ennie, neki is, fiának is. A szakajtó nem ürült ki, és a korsó nem apadt ki az Úr szava szerint, amelyet Illés által hallatott.

A szareftai asszony története Illést próféta tetteit elbeszélő ciklus elején található. A Királyok első könyvében ez a szakasz eredetileg önálló folklorizált történetekből állt össze olyan elbeszélésekből, amelyeket a történet helyén szóban sokáig őriztek, mindegyiket mint Jahve hűségese prófétájának isteni erejét bizonyító eseményt. Így az elbeszélések nemcsak egy eseményt rögzítenek a próféta életéből, hanem a próféta működés egy-egy epizódját, amely minden esetben olyan szimbolikus tettekben nyilvánul meg, egyrészt a próféta rendíthetetlen Jahve hitének kifejezéseként, másrészt hitet követelnek a prófétával találkozó személyektől is.

Illés a Baál-kultusz a termékenység istenségének pogány kultusza ellen küzd és a tiszta Jahve-kultusz megtartásáért, olyan időben, amelyben a politikai hatalom tiltotta Jahve tiszteletét Ácháb király személyében. Szidon is Baál védelme alatt állott, és az időközben fellépő szárazságot Baál gyengeségének jeleként értelmezték. A próféta feladata volt, hogy ezt a gyengeséget úgy mutassa meg, hogy a lehetetlennek látszó helyzetben is közvetítse Jahve segítségét azoknak, akik Jahve erejében hisznek, és prófétáját támogatják. Csak ebből a háttérből érthető Illés

kérése a szareftai asszonytól, aki képes magától és gyermekétől megtagadni az utolsó falatot, csakhogy segítse a prófétát. Amikor az özvegy Illés szavára cselekszik, elnyeri Jahve segítségét, és élelmiszergondja a következő esős időszakig megoldódik.

A krízishelyzetben tanúsított szolidaritás ereje sokkal nagyobb, mint az egyszerű segítése vagy kölcsöné. Nem abban hagy mély nyomot, akinek segítenek, hanem abban, aki képes erre a segítségre. A túlélés nehézségei felerősítik minden emberben a küzdelmet, és az életért küzdve megfedkeznek másokról. Ez éhség és nyomorúság idején, veszélyhelyzetben, félelemben és háborúban igen jól megtapasztalható. Amikor az ember lealjasul, mindenki ellensége lesz, aki csökkenti az esélyeit a túlélésre. Ember embernek farkasa lesz. Sajnos, az is marad a veszély elmúltával is. A veszély sokkoló hatása után soha többé nem érzi magát biztonságban.

Ha a vészhelyzetben mégis képes segíteni, először is önmaga jogos önzése ellen lép fel. Önmagát győzi le azzal, hogy önmaga helyett másokon segít. Ezt nem tehetné meg, ha nem bízna Istenben. A segítség ilyen esetben nem csupán az emberi jószívűség megnyilvánulása, hanem tanúságtétel arról, hogy bízik Isten minden fantáziát felülmúló segítségével. Azok, akik már egyszer így kipróbálták a hitüket, jobban tudnak bízni az Istenben, és ez az erős kapocs megakadályozza őket, hogy a segítőtől farkassá váljanak.

Illés próféta akkor áll ki Jahve mellett, amikor ezt mindenki veszélyesnek tartja, illetve amikor mindenki benne elveszítette a bizalmát. De a próféta üldöztetése és gyötrelmei közben, akivel találkozik, megerősíti a Jahveba vetett hitet, annak az istenkapcsolata megerősödik. Ez nemcsak a próféta működésének sajátossága, hanem minden hitvalló ember tapasztalata. A hitvallás hitet produkál, a nagylelkűség a nagylelkűség példájával szembesíti a félelemben élőket. Az Úr szava leírva csak emlékeztető, az Úr szava megvalósítva erőt hordozó példává válik.